

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

7/37365
64.92

Sayı : 56020453/2014-610.01-79/1828/3312
Konu : Yazılı soru önergesi

26.10.2014

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi: a) Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 23/01/2014 tarihli ve 43452547-120.07-161226 sayılı yazı,
b) 24/02/2014 tarihli ve 502/906 sayılı yazı.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan, Mersin Milletvekili Ali Öz tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/37365 Esas Nolu soru önergesine ilişkin cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (b) yazımızla ek süre istenilmiş olup, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Bekir BOZDAĞ
Bakan

EK:
Soru önergesi cevabı (1 adet)

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2014-610.01-79/1827/3311

Konu : Yazılı soru önergesi

26.10.8/2014

Sayın Ali ÖZ
Mersin Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/37365 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- 17/12/1997 tarihli Uluslararası Ticari İşlemlerde Yabancı Kamu Görevlilerine Verilen Rüşvetin Önlenmesi Sözleşmesinin onaylanması 01/02/2000 tarihli ve 4518 sayılı Kanunla, 27/09/2001 tarihli Avrupa Konseyi Yolsuzluğa Karşı Ceza Hukuku Sözleşmesinin onaylanması 14/01/2004 tarihli ve 5065 sayılı Kanunla, 10/12/2003 tarihli Birleşmiş Milletler Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesinin onaylanması 18/05/2006 tarihli ve 5506 sayılı Kanunla uygun bulunmuştur.

Taslağı Bakanlığımızca hazırlanan, 6352 sayılı "Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanun" 02/07/2012 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda kabul edilmiş ve 05/07/2012 tarihinde Resmi Gazete'de yayımını müteakip yürürlüğe girmiştir.

6352 sayılı Kanunla, Avrupa Konseyi Yolsuzluğa Karşı Ceza Hukuk Sözleşmesi, Uluslararası Ticari İşlemlerde Yabancı Kamu Görevlilerine Verilen Rüşvetin Önlenmesi Sözleşmesi ve Birleşmiş Milletler Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesinde yer alan düzenlemeler dikkate alınarak, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda yer alan irtikap, rüşvet, görevi kötüye kullanma ve yetkili olmadığı bir iş için yarar sağlama suçlarını düzenleyen maddelerde değişiklik yapılmıştır.

5237 sayılı Kanunun 250. maddesinde yer alan irtikap suçunun unsurları yeniden düzenlenmiş, icbar suretiyle irtikap halinde icbarın hangi durumlarda oluşacağı açıklığa kavuşturulmuştur. Değişiklikle birlikte, kamu görevlisinin haksız tutum ve davranışı karşısında kişinin haklı bir işinin gereği gibi veya hiç ya da en azından vaktinde görülemeyeceği endişesiyle kendini mecbur hissederek kamu görevlisine veya yönlendireceği herhangi bir kişiye menfaat temin edilmiş olması halinde, kamu görevlisi bakımından icbar suretiyle irtikap suçundan dolayı hüküm tesis edilecektir. Ayrıca, irtikap edilen menfaatin değeri ve mağdurun ekonomik durumu göz önünde bulundurularak, hâkime cezada indirim yapabilmesi yönünde takdir hakkı tanınmıştır.

5237 sayılı Kanunun 252. maddesindeki rüşvet suçunun tanımı değiştirilmiş ve suçun oluşabilmesi için aranan şartlardan biri olan "sağlanan menfaatin kamu görevlisinin görevinin gereklerine aykırı bir işin yapılması amacına özgü olması" şartı kaldırılmıştır. Yeni düzenlemeyle, rüşvet tanımına "doğrudan ve aracılar vasıtasıyla" ibareleri eklenerek tanım sözleşmelerdeki düzenlemelere uygun hale getirilmiş, 252. maddede hüküm altına alınan suçlara tek taraflı rüşvet vaad ve teklif suçu eklenmiş, rüşvete aracılık eden kişinin kamu

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

görevlisi sıfatı taşıyıp taşımadığına bakılmaksızın suçun müşterek faili olarak sorumlu tutulması gerektiği konusuna açıklık getirilmiş ve rüşvet suçunda dolaylı olarak kendisine menfaat sağlanan üçüncü kişi veya tüzel kişinin menfaati kabul eden yetkilisinin müşterek fail olarak cezalandırılacağı düzenlenmiştir.

6352 sayılı Kanunla, rüşvet ve irtikap suçlarında yapılan bu önemli değişikliklerle birlikte, 5237 sayılı Kanunun 257. maddesinde düzenlenen görevi kötüye kullanma suçunun kapsamı da daraltılmıştır. Mevcut Kanunda irtikap suçunu oluşturmadığı takdirde, görevin gereklerine uygun davranması için ve bu nedenle kişilerden kendisine veya bir başkasına çıkar sağlanması kamu görevlileri bakımından görevi kötüye kullanma suçunu oluşturmaktaydı. Değişiklikle, görevinin gereklerine uygun çıkar sağlanması görevi kötüye kullanma suçu kapsamında çıkarılarak rüşvet suçu kapsamına alınmıştır.

Ayrıca, 5237 sayılı Kanunun 254. maddesi değiştirilerek rüşvet suçunda etkin pişmanlıktan idari de olsa herhangi bir soruşturmaya başlanılmamış olması halinde yararlanılacağı, rüşvet verenin etkin pişmanlıktan yararlansa bile parasının iade edilmeyeceği ve müsadere edileceği düzenlenmiştir. Bu değişikliklerin yanı sıra, 5237 sayılı Kanunun 255. maddesinde yer alan yetkili olmadığı bir iş için yarar sağlama suçu, rüşvet ve yolsuzluğun önlenmesine ilişkin uluslararası yükümlülüklerimize uygun olarak 6352 sayılı Kanunla yeniden düzenlenmiştir.

II- Ülkemiz, yolsuzluk olgusuyla mücadele konusundaki irade ve kararlılığının bir göstergesi olarak, "Avrupa Konseyinin Yolsuzluğa Karşı Ceza Sözleşmesi"ni onaylaması sonucu 1 Ocak 2004 tarihinden itibaren Avrupa Konseyi Yolsuzluğa Karşı Devletler Grubuna (GRECO) üye olmuştur. Ülkemiz, GRECO çalışmalarına Başbakanlık, Adalet Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı temsilcilerinden oluşan daimî bir heyetle, Türkiye'ye ilişkin raporların görüşülmesi sırasında ise ilgili tüm bakanlık ve kurumların temsilcileriyle en geniş şekilde aktif katılım sağlamaktadır.

GRECO'nun amacı, Ülkelerce soru formlarına verilen cevaplar ve yerinde değerlendirme ziyaretleri yoluyla üyelerinin yolsuzlukla mücadele sistemlerinin değerlendirilerek tavsiyelerde bulunulması ile bu tavsiyelerin uygulanmasını izlemek suretiyle, yolsuzlukla mücadele kapasitelerinin artırılmasına yardımcı olmaktır. Raporun kabulünden itibaren, ayrıca kamuya açıklanması beklenmeksizin, içerdiği tavsiyelerin yerine getirilmesine ilişkin çalışmalar ilgili kurumlarımızca yürütülmektedir.

GRECO kuralları uyarınca, Ülkemiz hakkında hazırlanan ve söz konusu toplantıda görüşülerek kabul edilmiş olan Raporun kamuya açıklanmasına toplantı sırasında izin verilmiş ve anılan Raporun gayriresmî Türkçe çevirisi, Genel Kurul toplantısının hemen akabinde Bakanlığımız GRECO internet sayfasında ve GRECO resmî internet sayfasında yayımlanmasını müteakip kamuoyuna duyurulmuştur. İlgili rapora, Bakanlığımızın Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğünün internet sayfasından ulaşılabilir.

III- Bakanlığımız tarafından 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununda değişiklik öngören "Siyasetin Finansmanında Şeffaflığın Sağlanması Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı Taslağı" hazırlanmıştır. Bakanlığımız ile İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Sayıştay Başkanlığı temsilcilerinden oluşan çalışma grubunca hazırlanan tasarı taslağı 08/05/2012 tarihinde Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığına sunulmuştur.

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Tasarı taslağıyla, Ülkemizdeki siyasi partilerin ve seçim kampanyalarının finansmanında açıklık ve şeffaflığa ilişkin uygulamaların geliştirilmesi ve denetimin etkinleştirilmesi amaçlamaktadır.

IV- Anayasanın "Yargı yetkisi" kenar başlıklı 9. maddesinde, yargı yetkisinin Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılacağı, "Mahkemelerin bağımsızlığı" kenar başlıklı 138. maddesinde, hâkimlerin görevlerinde bağımsız oldukları, Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanî kanaatlerine göre hüküm verecekleri, hiçbir organ, makam, merci veya kişinin, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremeyeceği, genelge gönderemeyeceği, tavsiye ve telkinde bulunamayacağı, görülmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılmasıyla ilgili soru sorulamayacağı, görüşme yapılamayacağı veya herhangi bir beyanda bulunulamayacağı hükümlerine yer verilmiştir. Belirtilen bu hükümler çerçevesinde, işlenen suçlar sebebiyle soruşturma veya kovuşturma yürütülmesi, yürütülen soruşturma ve kovuşturmalar kapsamında gözaltı, tutuklama, arama ve delillere el koyma gibi koruma tedbirlerine başvurulması dâhil tüm işlemlerde yetki ve sorumluluk yargı mercilerine ait olup, Bakanlığımız veya herhangi bir makam, organ, merci veya kişi tarafından müdahalede bulunulması söz konusu olamaz.

Anayasanın 98. maddesinin ikinci fıkrasında, Türkiye Büyük Millet Meclisinin bilgi edinme ve denetim yollarından biri olan sorunun, Bakanlar Kurulu adına, sözlü veya yazılı olarak cevaplandırılmak üzere Başbakan veya bakanlardan bilgi istemekten ibaret olduğu, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün, "Soru" kenar başlıklı 96. maddesinde de sorunun kısa, gerekçesiz ve kişisel görüş ileri sürülmeksizin kişilik ve özel yaşama ilişkin konuları içermeyen bir önerge ile Hükümet adına sözlü veya yazılı olarak cevaplandırılmak üzere, Başbakan veya bir bakandan açık ve belli konular hakkında bilgi istemekten ibaret olduğu hükümlerine yer verildiği malûmlardır. Anayasanın ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün belirtilen bu hükümleri çerçevesinde, soru önergesinde bahsedilen konularda kişisel görüş ileri sürmek suretiyle, düşünce öğrenmeyi amaçlayan hususları içeren diğer sorulara cevap verilmesine yasal imkân görülememiştir.

Bilgilerinize sunulur.

Bekir BOZDAĞ
Bakan